

TER NAGEDACHTENIS

IN MEMORIAM RICHARD VERBANCK (1915-1994)

effectief lid van de Oostendse Heemkring DE PLATE, gewezen erevoorzitter van de Heemkring TER CUERE.

Het plotse overlijden van Dicky Verbanck - voor diegenen die het formeler willen, de heer Richard Verbanck - op 21 december 1994 verwekte in Oostendse en Bredense middens algemene verslagenheid. Velen die met hem hebben samengewerkt of op zijn tussenkomst beroep deden missen een trouwe vriend en een wijze raadgever.

Richard Verbanck werd geboren te Berkhamstead (G.B.) op 20 februari 1915 uit Oostendse ouders, die zelf afstamden van voorouders die gedurende enkele eeuwen de vierboetewakers te Nieuwpoort leverden. Deze antecedenten en het feit dat hij meer dan 50 jaar te Bredene woonde maakten hem tot een typisch mengprodukt van onze kust.

Zijn vader, Frans VERBANCK, (Oostduinkerke 25-12-1886 - Bredene 15-2-1980) was visafslager en secretaris in de oude Oostendse vismijn, bij de oudere Oostendenaars beter gekend als "De Cierk").

Zijn moeder, Leonie UREEL (St Pol sur Mer (Fr) 19-7-1889 - Bredene 12-3-1962), hield op de Visserskaai een drukkbeclante café "Meisvisje" open (op de hoek Visserskaai en Sint Franciskusstraat). Het grote aantal klanten dat er over de vloer kwam was voornamelijk te danken aan het feit dat de vislossers er werden uitbetaald.

Na zijn lager onderwijs in de Albertschool, een van de oudste en bekendste Oostendse scholen, deed hij zijn humaniora aan het Koninklijk Atheneum van Oostende.

Oorspronkelijk was voorzien dat hij zou verder studeren. Maar door de ervaring die vader Verbanck in zijn contacten met de vishandel had opgedaan, verandere hij van gedacht. Hij gaf zijn twee zonen de raad, om samen, een visverzendingdienst op te zetten.

Zo gezegd, zo gedaan, op het einde van het schooljaar van 1933 ging de jonge onderneming van start. Aanvankelijk gebeurde de verzending per trein. Daar hiermee echter regelmatig vervoersproblemen rezen, die schadelijk waren voor de zeer bederfgevoelige waar, schakelden de broers Verbanck tamelijk vlug over naar de auto.

Een eerste "citroe-entje" werd aangekocht en de "firma" Verbanck begon goede zaken te doen. Vader en moeder Verbanck stopten hun activiteiten. Zoon Charles nam nog enkele jaren de café "Meisvisje" over, maar door de bouw van de nieuwe vismijn aan de oostkant van de haven vielen ook de vislossers-activiteiten op de Visserskaai weg en meteen veel klanten. De café ging over in andere handen.

De tweede wereldoorlog bracht een onderbreking in de normale vishandel. Er was nog aanvoer maar de verkoop en de verzending gebeurde onder Duitse controle. Door de ervaring die Dicky in de

vooorlogse jaren had opgedaan wist hij echter het hoofd boven water te houden en bleef hij, alhoewel in gewijzigde omstandigheden, actief in het visverzendingsbedrijf.

Op 16 maart 1944 huwde hij met Maria DEVISCH, die hem een dochter Anna en een zoon Jan schonk.

Van vader Verbanck kreeg Dicky de liefde voor het heem mee. Vanaf 1960 begon hij een verzameling Ostendiana aan te leggen en zich te verdiepen in de lokale geschiedenis. Hij koppelde een open oog, een heldere geest en een onovertroffen geheugen aan nauwgezetheid en liefde voor heem- en volkskunde. Dit maakte hem, in de loop van de jaren tot een uitstekende Oostendekenner.

Op 26 mei 1966 werd, te Bredene, de Heemkring Ter Cuere opgericht. De nieuwe Kring gaf in 1967 een bescheiden jaarboek uit. Dicky Verbanck sloot aan bij de Kring en werd, vanwege zijn inbreng en zijn inzet, in 1968 tot ere-voorzitter benoemd.

In 1969 verwerkt hij de gegevens die hij uit gesprekken met zijn vader noteerde tot een eerste heemkundige bijdrage die hij "d'Oede Viertorre" noemde. Dit wordt de aanzet tot een rijke oogst van heemkundige bijdragen.

In 1970 nam hij de draad van het "Ter Cuere Jaarboek", dat na de start in 1967 stagneerde, terug op en publiceerde hij enkele bijdragen die hij als "Awtjes, geraapt op eigen bodem" betitelde.

In 1971 tot en met 1981 nam hij de zorg voor het "Jaarboek ter Cuere" volledig op zich. Elk jaar weer opnieuw verzamelde hij de bijdragen, waarvan hij een groot gedeelte zelf schreef, tikte ze in op stencil en trok de nodige exemplaren af op een ouderwetse stencileermachine. Dat waren er niet weinig want Bredene telde op een gegeven ogenblik meer dan 700 gegadigden voor zijn jaarboek. Het "rapen" van het jaarboek was dan ook een elk jaar wederkerende klus die met ledenhulp verwerkt werd in een door het Ter Cuere bestuurslid Roland VERSLUYS ter beschikking gesteld lokaal.

Op een zelfde manier werkte hij gedurende die jaren mee aan de publicatie van het Ter Cuere tijdschrift "Roepsteen". Toen Ter Cuere besliste om, vanaf 1982, over te gaan naar een andere wijze van reproduceren, droeg hij de vlag van het jaarboek over aan een jonger bestuurslid, de heer Louis VANDE CASTEELE.

In 1969 werd hij lid van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde afdeling Oostende en in 1971 van de Oostendse Heemkring De Plate. Ook in deze twee verenigingen werd nooit vruchteloos beroep op hem gedaan. Dicky stond altijd met woord en daad klaar om te helpen. Hij werkte actief mee door bruikleeningen en schenkingen uit zijn rijke verzameling, schreef regelmatig gewaardeerde bijdragen voor het tijdschrift "De Plate" en was een veel geconsulteerd raadgever in verband met de lokale en de algemene geschiedenis.

Hij was niet alleen een belezen maar ook een erudiet man. Zijn uitgebreide kennis ging gepaard met smaak en kritische zin. Zijn belezenheid was legendarisch. Elk nieuw verschenen boek, over geschiedenis of cultuur, kwam in de kortste tijd in zijn bezit. En het was niet om het in zijn boekenkast te steken. Het werd door hem op een zeer kritische wijze gelezen en bestudeerd.

Persoonlijk ben ik hem daar zeer erkentelijk voor want meer dan 20 jaar plukte ik hiervan de vruchten. Elke zomer, voor ik met

opdracht naar het zuiden vertrok, gold mijn laatste bezoek Dicky Verbanck. Ik kreeg dan 2 of 3 boeken mee waarvan hij dacht dat ik ze zeker moest gelezen hebben. Op die wijze leerde hij me niet alleen de moderne geschiedenisschrijvers kennen zoals een LE ROY LADURIE, LE GOFF, TUCHMANN en zoveel anderen, maar leerde hij me ook een ganse reeks schrijvers uit vorige eeuw kennen en waarderen.

Dicky Verbanck was een goed tekenaar en akwarelist, iets wat hem uitstekend van pas kwam bij de illustratie van zijn bijdragen. Ook was hij een uitstekend boekbinder. Al zijn tijdschriften en jaarboeken bond hij, zelf, op een zeer kunstige wijze in.

De plechtige uitvaartmis had plaats op dinsdag 27 december 1994 om 10 uur in de parochiekerk van Sint Anna te Stene. Op die dag namen wij afscheid van deze bescheiden, ervaren en ijverige heemkundige. Wij zullen dankbaar zijn nagedachtenis in ere houden.

J.B. DREESEN

BIBLIOGRAFIE VAN WIJLEN RICHARD VERBANCK

In dankbare herinnering aan onze Heemvriend Richard Verbanck publiceren wij hiernavolgend zijn bibliografie. Wij danken hierbij ons bestuurslid de heer Ferdinand GEVAERT op wie we beroep mochten doen om de Bredense bijdragen voor ons te verzamelen.

- Wackerbout in Bredene.
Biekorf 1971. Blz. 309.
- Autjes geraapt.
Ter Cuere. Bredene 1971. 54 blz.
- De Ferraris-kaart (1771-1778).
Ter Cuere Jaarboek 1971. Bredene 1972. Blz. 71-79.
- Zichtkaarten.
Ter Cuere Jaarboek 1971. Bredene 1972. Blz. 27-35.
- Brief uit het jaar 1798 over de raid van Admiraal Popham.
Ter Cuere Jaarboek 1971. Bredene 1972. Blz. 53-55.
- Twee figuren, kruisende paden, Popham en Solvyns.
Ter Cuere Jaarboek 1971. Bredene 1972. Blz. P 1-8.
- Grensbetwisting op de Mosselhoek in 1776.
Ter Cuere Jaarboek 1973. Bredene 1974. Blz. M 2-4.
- Laatste herinnering aan de Mosselhoek.
Ter Cuere Jaarboek 1973. Bredene 1974. Blz. M 5-8.
- Vuurtorenaars als strandjutters.
Ter Cuere Jaarboek 1973. Bredene 1974. Blz. V 24-27.
- De forten van Bredene en de oostkant van de Geule tijdens het beleg van Oostende.
Ter Cuere Jaarboek 1973. Bredene 1974. Blz. F 1-25.
- Politiereglement 1891.
Ter Cuere Jaarboek 1974. Bredene 1975. Blz. PR 1-13.

- De Lanteirn-hill.
Ter Cuere Jaarboek 1974. Bredene 1975. Blz. V 9-10.
- Van alles wat.
 - De ramp met de overzet.
 - Redders van de Mosselhoek.
 - 1929.
 - Plaatsnamen te Bredene.
 Ter Cuere Jaarboek 1974. Bredene 1975. Blz. V 1-8.
- Oostende en Sas-Slijkens in het jaar van Waterloo.
Roepsteen nr. 27. Bredene 1975. Blz. 2-7.
- Was Zegher Janszone een inwoner van Bredene.
Roepsteen nr. 28. Bredene 1975. Blz. 2-4.
- De schuttersgilde Sint Sebastiaan van Bredene.
Roepsteen nr. 31. Bredene 1975. Blz. 2-3.
- De barge.
Roepsteen nr. 38. Bredene 1977. Blz. 3.
- De Duinenweg van de Geule tot het Spanjaardsduin.
Ter Cuere Jaarboek 1977. Bredene 1978. Blz. D 1-21.
- Brief van een Bredens conscrit gericht aan zijn ouders 1805.
Ter Cuere Jaarboek 1977. Bredene 1978. Blz. BR 5-8.
- Uit de Franse tijd.
Roepsteen nr. 44. Bredene 1978. Blz. 5.
- Wackerbout.
Roepsteen nr. 49. Bredene 1978. Blz. 6.
- Karel Van de Woestijne.
Roepsteen nr. 49. Bredene 1978. Blz. 6.
- Bredens kanonnenvoer voor het leger van Napoleon.
Ter Cuere Jaarboek 1978. Bredene 1979. Blze. N 1-25.
- Rond de forten van Oostende.
Ter Cuere Jaarboek 1978. Bredene 1979. Blz. F. 1-26.
- De hofstede van de Potterie te Bredene.
Roepsteen nr. 50. Bredene 1979. Blz. 6-7.
- Soldatenbrieven uit de tijd van Napoleon.
Roepsteen nr. 50. Bredene 1979. Blz. 8.
- Het kapelletje van Bredene anno 1878.
Roepsteen nr. 50. Bredene 1979. Blz. 14-17.
- Zegher Janszone 650 jaar geleden.
Roepsteen nr. 51. Bredene 1979. Blz. 5-6.
- Pestbilk.
Roepsteen nr. 53. Bredene 1980. Blz. 10.
- Vrouwenondergoed en folklore.
Roepsteen nr. 53. Bredene 1980. Blz. 13.

- Bredense Toponiemen.
Roepsteen nr. 54, 55, 57, 67, 68, 69. Bredene 1979-1980-1981.
Blz. 6, 7-9, 5-6, 9-11, 7.
- Bij enkele oude foto's van Oostende en Bredene.
Ter Cuere Jaarboek 1979. Bredene 1980. Blz. F 1-12.
- Enkele aspecten van het leven te Bredene in het begin van de 19e eeuw.
Ter Cuere Jaarboek 1979. Bredene 1980. Blz. BR. 1-13.
- Bredene in 1590.
Ter Cuere Jaarboek 1980. Bredene 1981. Blz. P. 1-9.
- Oude foto's van Oostende en Bredene.
Ter Cuere Jaarboek 1980. Bredene 1981. Blz. F. 1-11.
- Prijzen vergeleken en nog wat.
Roepsteen nr. 64. Bredene 1981. blz. 3-6.
- Seizoenvooruitzichten.
Roepsteen nr. 64. Bredene 1981. Blz. 7-8.
- De instorting van de eerste sluizen van Slijkens.
Roepsteen nr. 69. Bredene 1981. Blz. 2-3.
- Letterkundige E.H. J. D"Haene te Bredene.
Roepsteen nr. 70. Bredene 1981. Blz. 5.
- Pleidooi voor de duindistel.
Roepsteen nr. 71. Bredene 1982. Blz. 2-3.
- Iconografie van de Mosselhoek.
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. I. 1-17.
- De standregels en een rekeningboekje van de laatste schuttersgilde Sint-Sebastiaan te Bredene.
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. SS. 1-9.
- Nota- en liederboekje uit de nalatenschap van Cyriel Leconte.
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. CL. 1-9.
- Illusies en desillusies (De civiele bescherming).
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. J. 26-27.
- Popham.
Roepsteen nr. 76. Bredene 1982. Blz. 12.
- Het "superaratum" of "overhert" te Bredene.
Roepsteen nr. 85. Bredene 1983. Blz. 4-6.
- Het kamp van Napoleon te Bredene, "Campagne de 1803 et 1804".
Roepsteen nr. 86. Bredene 1983. Blz. 2-5.
- Fietsplaten.
Roepsteen nr. 87. Bredene 1984. Blz. 3.
- Een tijdgenoot over het kamp van Napoleon te Oostende en Bredene.
Roepsteen nr. 87. Bredene 1984. Blz. 4-7.

- Firma Valcke - zoutziederij te Slijkens in 1806.
Roepsteen nr. 88. Bredene 1984. Blz. 2-4.
- Opschriften bij pastoraanstelling te Bredene.
Roepsteen nr. 88. Bredene 1984. Blz. 5-6.
- Leprozerijen.
Roepsteen nr. 89. Bredene 1984. Blz. 6-7.
- Verjus.
Roepsteen nr. 90. Bredene 1984. Blz. 6.
- De naam "Ter Cuere".
Roepsteen nr. 91. Bredene 1984. Blz. 2-4.
- Wat betekent het woord "Yeste" en "Yestemolen".
Roepsteen nr. 91. Bredene 1984. Blz. 5.
- Wat betekent de naam "Turkeyenhof".
Roepsteen nr. 91. Bredene 1984. Blz. 6-7.
- Woordverklaring "Ware", "Begin", "Vingerling".
Roepsteen nr. 93. Bredene 1985. Blz. 7.
- Spanjaardduin - Grote Hil - Blekkaard.
Roepsteen nr. 95. Bredene 1985. Blz. 7-8.
- De sluizen van Slijkens gebruikt als Duitse oorlogspropaganda.
Roepsteen nr. 98. Bredene 1985. Blz. 4.
- Het Proossche.
Roepsteen nr. 98. Bredene 1985. Blz. 6.
- Drijvende herbergen in de Brugse vaart te Bredene.
Roepsteen nr. 102. Bredene 1986. Blz. 6-7.
- Ongeval aan de "Capellebrug" te Molendorp en aan de sluizen van Slijkens.
Roepsteen nr. 102. Bredene 1986. Blz. 8-9.
- Van ene zeemeerminne en de Sluyze van Slyckens.
Dichtung und Wahrheit. Ter Cuere Bredene 1986. 14 blz.
- De Nekkerbrug.
Dichtung und Wahrheit. Ter Cuere Bredene 1986. 15 blz.
- Teloorgang van de ex-voto's in de visserskapel te Bredene.
Gedenkboek 250 jaar Visserskapel. Komitee Visserskapel. Bredene 1986. Blz. 51-56.
- Zegher Janszone.
Ter Cuere Jaarboek 1985. Bredene 1986. Blz. 3-12.
- Andere brief van Joannes Vanbesien, soldaat van Napoleon.
Ter Cuere Jaarboek 1986. Bredene 1986. Blz. 14-19.
- 1901 - Resten van de oude sluizen van Slijkens.
Ter Cuere Jaarboek 1986. Bredene 1986. Blz. 25-30.

- 1941-1945. Hoe zat het met de vis
Ter Cuere Jaarboek 1986. Bredene 1986. Blz. 31-39.
- De Cruysbergh.
Roepsteen nr. 98. Bredene 1988. Blz. 6.
- Het klantenboek van A. Morez, wagenmaker te Veurne.
Roepsteen nr. 99. Bredene 1989.
- Julien Verhaeghe - de wettelijke passeringen 1547-1796. Bredene.
Roepsteen nr. 127. Bredene 1990. Blz. 14-19.
- Lekturama. Roland Desnerck : De Oostendse visserij.
Roepsteen nr. 106. Bredene 1987. Blz. 6-7.
- Een gedenksteen voor Zegher Janszone.
Roepsteen nr. 110. Bredene 1987. Blz. 2-5.
- Simpel verhaal zonder titel.
Ter Cuere Jaarboek 1974. Bredene 1975. Blz. SV. 1-10.
- Krachten.
Ter Cuere Jaarboek 1975. Bredene 1976. Blz. KR. 1-13.
- De laatste jaren van de oude vismijn.
Ter Cuere Jaarboek 1975. Bredene 1976. Blz. V. 1-43.
- Van de oude naar de nieuwe Visserskaai langs enkele omwegen.
Ter Cuere Jaarboek 1976. Bredene 1977. Blz. K. 1-23.
- 1919 - Terugkeer uit Engeland.
Ter Cuere Jaarboek 1977. Bredene 1978. Blz. TE. 1-8.
- Oostende in 1854.
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. R. 1-18.
- Enkele jeugdherinneringen.
Ter Cuere Jaarboek 1981. Bredene 1982. Blz. J. 1-28.
- Rond de oude vismijn.
Ter Cuere Jaarboek 1971. Bredene 1972. Blz. 1-8.
- Burgerwacht.
Ter Cuere Jaarboek 1980. Bredene 1981. Blz. BW. 1-8.
- Oudentijdse herbergen te Bredene.
De Heraut nr. 32, juli 1991, blz. 44-67.
- Mensen van vroeger te Bredene.
De Heraut nr. 33, aug. 1991, blz. 80-83.
- Randopmerkingen bij mijn artikel "Opkomst en verval van de
Priorij van Bredene (in het boek "Een oord genoemd Bredene").
De Heraut nr. 34, sep. 1991, blz. 90-91.
- Bredense kerstlegende.
De Heraut nr. 37, dec. 1991, blz. 129-142.

- Driekoningen.
De Heraut nr. 38, jan. 1992, blz. 2-01/2.
- Hoog bezoek aan de sluizen en zaagmolens in Slijkens.
De Heraut nr. 39, feb. 1992, blz. 2-02/2-03.
- Wat betekent de naam "Turkeyenwijk" ?
De Heraut nr. 41, mar. 1992, blz. 2-29/2-34.
- Even terug naar de "Turkeyenwijk".
De Heraut nr. 45, sep 1992, blz. 2-77.
- Een Bredense burgemeester in de Franse tijd, Jean Charles Coveliers - zijn nalatenschap.
De Heraut nr. 49, dec. 1992, blz. 2-112/2-118.
- 1899-1905. De Bredense dorpschool van "Meester Maker".
De Heraut nr. 51, feb. 1992, blz. 3-12/3-16.
- 1907-1910. De Bredense dorpschool van "Meester Maker".
De Heraut nr. 51, feb. 1992, blz. 2-17/2-18.
- Bredene in recente publicaties.
De Heraut nr. 55, aug. 1993, blz. 3-82/3-84.
- Parochierekeningen van Bredene uit de jaren 1793 en 1797.
De Heraut nr. 57. oct. 1993, blz. 3-85/3-96.
- Een laat-romeins fort te Bredene.
De Heraut nr. 62, feb. 1994, blz. 4-25/4-34.
- Volkse liedekens.
Ter Cuere, Bredene 1979, blz. 1-82.
- Heksen onder de hamer.
Ter Cuere, Bredene 1984, blz. 38.
- "Blutsyde" ? "Ter Cuere" ? legende en werkelijkheid.
in "Bredeniana", Bredene 1988, blz. 87-93.
- Stichting en verval van de priorij Sint-Rikiers te Bredene, historische achtergrond.
in "Een oord genoemd Bredena", Bredene 1991, blz. 8-21.
- Mobilisatie 1939. Oostende en de Oostkantons.
in "De Plate" 1986, blz. 16.
- "Blutsyde" en "Ter Cuere" ook een Oostendse aangelegenheid.
in "De Plate" 1988, blz. 8.
- Oester- en kreeftenpark tegenover het Fort Sint-Philippe.
in "De Plate" 1990, blz. 47.
- Het Kasteel van Zandvoorde (kritiek op K. Clybouw "1030 jaar Bredene").
In "De Plate" 1990 blz. 94.
- Sir Home Riggs Popham te Oostende.
in "De Plate" 1991, blz. 63.

- Reeds in 1788 "Vivat 't Sas".
In "De Plate" 1991, blz. 95.
- Duinenverplaatsing.
in "De Plate" 1991, blz. 306.
- Boekbespreking : "Hugh Popham. A damned cunning fellow"
In "De Plate" 1991, blz. 52-58 (met ill.).
- Een laat Romeins fort te Bredene ?
In "De Plate" 1993, blz. 78.
- Sir Home Riggs Popham.
In "Neptunus" 1992, nr. 229, blz. 13.

R. VERBANCK - D. FARASYN

- Oude zichten op de eerste sluizen van Slijkens.
Ter Cuere Jaarboek 1984. Bredene 1985. Blz. 73-99.

R. VERBANCK - R. ROTSAERT

- Begraafplaats te Bredene.
Roepsteen nr. 53. Bredene 1979. Blz. 2-4.

J.B. DREESEN - F. GEVAERT

EEN FOTO EN EEN SCHILDERIJ VAN HET KURSAAL (1900)

Het "Kultur-Tagebuch" van de 20ste eeuw deed mij opkijken. Zag ik daar niet (p. 64) een heldere foto van ons toenmalig Kursaalgebouw, kant Petit Nice ? Voor mij, en wie weet voor U, een zicht dat niet zo bekend voorkomt, te dateren rond 1900.

In feite : een stukje Oostende-op-haar-piekebest, het centrum van Oostende als kuuroord en als badstad. Daarnaast, op bladzijde 65 dus, wordt de lezer en kijker duidelijk wààrom dit zicht opgenomen werd. Een Duitser, een zekere C.H. KUCHLER, heeft als het ware het Kursaalgebouw-in-foto als plaats gekozen om op het schildersdoek zijn fantasie vrije loop te laten. Welteverstaan in een zeer natuurgetrouwe stijl en realistisch uitgebeeld. Maar toch, allerlei personen, poses, uniformen, lange jurken, personages bevolken dit stukje dijk. Haarfijn getekend en geborsteld, met sprekende gelijkenis, een foto zou je zeggen.

Dit schilderij heet : "Vor dem Kurhaus" (circa 1900). Het boek waar ik het over had titelt : "Kultur-Tagebuch : 1900 bis heute", uitgegeven m.m.v. E. BOHM e.a. te Braunschweig door Westermann Verlag in 1984 (ISBN 3-14-508858-0). Kan geconsulteerd worden in de Stadsbibliotheek.

Emile SMISSAERT